

100 LET OD PŘIPOJENÍ VITORAZSKA K ČESKOSLOVENSKU

Od 4. října 2020 bude v Domě Štěpánka Netolického na Masarykově náměstí v Třeboni k vidění výstava připomínající 100. výročí od připojení Vitorazska k Československu. Co bude výstava obsahovat a o jaké výročí se vlastně jedná, nám přiblížil kurátor výstavy PhDr. Michal Morawetz, Ph.D. ze Státního oblastního archivu v Třeboni.

■ V Domě Štěpánka Netolického v Třeboni se chystá velká výstava, můžete nám přiblížit, čeho se týká?

Letos je to sto let od chvíle, kdy bylo k Československu připojeno 13 obcí z rakouského Waldviertelu. Výstava připomíná historický zájem o toto takzvané Vitorazsko, ukazuje, jak došlo k zisku zahraničního území, jak probíhalo samotné připojení, jaké to vzbuzovalo reakce a také jak byli Rakušané začleňováni do československého státu. Výstava je zaměřena na hlavní témata, která ovlivňovala Vitorazsko od počátků zájmu o něj až do dvacátých let minulého století.

■ Proč se vlastně před 100 lety připojilo Vitorazsko k Československu? Co k tomu vedlo?

Zájem o Vitorazsko lze z české strany soustavněji sledovat od začátku 19. století. Nejprve mu věnovali pozornost romantičtí etnografové a historici. Zaujalo je, že se v rakouských obcích u českých hranic mluví česky. O sto let později byli již obyvatelé těchto vesnic bráni jako jedna z českých menšin v Rakousku a vlastenecké spolky pečovaly o jejich národní uvědomění. Po první světové válce chtělo Československo získat strategicky významný železniční uzel na předměstí Gmündu, v dnešních Českých Velenicích, a podařilo se mu na mírové konferenci v Paříži domluvit posunutí hranice od Suchdola nad Lužnicí až právě ke Gmündu. Československé nároky byly podpořeny argumenty o dávném slovanském osídlení Dolních Rakous a o přítomnosti Čechů na Vitorazsku.

■ Od čeho je název této oblasti odvozen a jaké území zahrnuje?

Vitorazsko je odvozeno od Vitoraze, českého názvu rakouského města Weitra. Tu takto nazval už na začátku 17. století rožmberský archivář Václav Březan, když se mylně domníval, že má název podle předka Vitkovců. České označení se udrželo dodnes. Vymezení Vitorazsko teritoriálně je už o něco těžší. Obecně lze říct, že v 19. století tak bylo nazýváno území mezi Dunajem a jižní hranicí českého státu, na kterém byly nacházeny doklady o slovanském osídlení ze středověku. Dnes se jako Vitorazsko označuje jen ta část rakouského území, která byla v roce 1920 připojena k Československu. Je to oblast východně

od Nových Hradů, severně od Gmündu a sahá až k Suchdolu nad Lužnicí.

■ Jak dlouho bude výstava k vidění?

Výstava vyplní poslední čtvrtinu letošního roku, skončí až 3. ledna 2021.

■ Je v rámci této historické události připravována ještě nějaká jiná připomínková akce?

K výstavě připravujeme i doprovodný program. Po dobu trvání výstavy proběhne pár komentovaných prohlídek a zazní i několik přednášek, ve kterých se návštěvníci dozvědí o Vitorazsku a životě v něm mnohem více informací, než se dalo prezentovat na výstavě.

Děkuji Vám za rozhovor.

Petra Mejdrechová

Zdroj: SOA v Třeboni, SOkA Jindřichův Hradec, Sběrka pohlednic